

A tehetetlenség ereje

PUBLICISZTIKA - LXVIII. évfolyam, 16. szám, 2024. április 19.

Ismét olyan helyzetben írok egy cikket, hogy nem tudom, mire megjelenik, milyen újabb események teszik semmissé vagy éppen igazolják a benne szereplő állításokat. De annyira forrong a tudományos, oktatási és kulturális élet, hogy nem lehet halasztani, hogy állást foglaljunk vagy legalábbis véleményt nyilvánítsunk a számunkra fontos ügyekben. Hadd rögzítsem itt az elején, hogy a cím szándékosan kétértelmű: a kézenfekvő egyik értelme az a tehetetlenség, ami miatt sokan csak az utcai demonstrációkban képesek kifejezni elégedetlenségüket, valamint amivel figyelni vagyunk kénytelenek, hogy hozzáértő szakemberek megkérdésére nélkül hoznak olyan döntéseket, amelyek szakmák egészét érintik. Mert noha cikkeimben a rendszerváltás óta és szűkebben az *ÉS* honlapján követhetően jó húsz éve azt a szakpolitikát hiányolom, amelyet a változó szervezetekben felálló főhatóságok elfelejtenek (?) kidolgozni, és helyette napi ötletrohamok eredményeinek hatását vagyunk kénytelenek a munkánkban tompítani, csak annak a kutyának a szerepét játszom el, amely a fejét csóválva nézi, hogyan téveszt utat a karaván újra és újra.¹

De most a cím másik értelmére összpontosítanék: úgy vélem, a (kultusz)kormányzat ellenállhatatlanul halad egy mindent maga alá gyűrő állapot felé, amelyet a törvények áterőszakolásával valósít meg tekintet nélkül arra, mi folyik máshol a szűkebb és tágabb nemzetközi környezetünkben, mit mondanak a hazai (világlátott) szakemberek, vagy mik lennének a rövid és hosszú távú szakmai érdekek. Víták nincsenek, csak kijelentések, és ha néha egy-egy főember hajlandó valódi kérdésekre válaszolni, vagy kinyilatkoztatások, vagy sületlenségek hangzanak el. Maga a folyamat egy túlhajtott központosítás, amelyet nyilván a túlbiztosítás igénye hozott létre, vegyülve a félelemmel, hogy minél kevesebben beszéljenek ki a sorból. És mintha egy tehetetlenségi erő hajtaná őket egyre tovább az úton.

Ki miben hisz

Csak János KIM-miniszter interjút adott az ATV-nek, amelynek már a felütése is valóban ütős volt.² Rónai Egon nyitó kérdésére ezt mondta: „*Ez a kormány hisz az autonómiákban.*” Majd a beszélgetés egy későbbi pontján közölte, hogy a legutóbb Demeter Szilárd bejelentése után itt is ismertetett Széchenyi Ferenc Közgűjteményi Központ ugyan nem jön létre,³ de ugyanazzal a funkcióval a Nemzeti Múzeum alá sorolják be az összes megyei múzeumot és gyűjteményt a fentnevezett főigazgató vezetésével. Miután határozottan tagadta, hogy a tavalyi hasonló elképzelés a színházakkal, zenekarokkal, könyvtárakkal megvalósulna,⁴ mondván, az már egy túlhaladott javaslat, megjelent az *Index* lapjain a friss tervezet, amelynek legfontosabb részét idézzük: „*Létrejön (...) egy országos kulturális szakmai ellenőrzési rendszer, amely az állami kulturális feladatellátást, a közpénz hatékony, szakmai elvű felhasználását, valamint a szakmai feladatellátást ellenőrzi. (...) [A] stratégiai terv, munka- vagy üzleti terv, szolgáltatási terv és a beszámoló elfogadásának feltétele vármegyei hatókörű városi múzeum esetében a Magyar Nemzeti Múzeum, vármegyei hatókörű városi könyvtár esetében az Országos Széchenyi Könyvtár, vármegyei hatókörű közösségi központ esetében a nemzeti közművelődési szakmai szolgáltató szervezet, vármegyei hatókörű nemzeti és vármegyei hatókörű városi színházak esetében a Nemzeti Színház Nonprofit Zrt., vármegyei hatókörű városi táncszervezet esetében a Nemzeti Táncszínház Nonprofit Zrt., vármegyei hatókörű városi komolyzenei szervezet esetében a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár, vármegyei hatókörű városi alkotóművészeti szervezet esetében a Petőfi Kulturális Ügynökség Nonprofit Zrt. véleményezése, és a vélemény alapján a dokumentumok szükséges javításainak elvégzése.*”⁵ Ezek után csak azt nem értem, miért tette első válaszában többes számba az „autonómia” szót, hiszen

elég lett volna csak annyit mondania: „Ez a kormány hisz az autonómiában” – a saját autonómiájában. Persze itt még nem volt vége az interjúnak, amelyben büszke volt arra, hogy a független színházak egy fillér állami támogatást sem kapnak, mert ugye látjuk, milyen jól megtámogatják őket a nézők, hála a csökkentett jövedelem- meg társasági adónak – miközben a kedvenc „házi független” színházainak csak csurran-cseppen valamennyi, úgy 30 és 110 millió Ft között, mint azt tavaly megírtam.⁶ (A színházi TAO eltörléséről meg az Európa-rekorder 27 százalékos áfáról persze nem emlékezett meg.)

Csák újra meg újra elmondja, hogy a Zeneakadémia a rektorválasztás miatt tavaly „ultimátumot intézett a kormányzathoz”, hogy ne legyen verseny, amikor valójában az történt, hogy a miniszter jelöltjére fazonírozott pályázati kiírás ellen tiltakoztak, vagyis az ellen, hogy a miniszter törvényellenesen maga mondja meg, ki legyen az intézmény rektora – tekintet nélkül arra, mennyire tehetséges a saját jelöltje. Ismétlem: a törvény (ma még) azt írja elő, hogy az állami egyetem szenátusa dönt a rektorjelölt személyéről. A Zeneakadémia pedig éppen amiatt lázadozott, mert a miniszter akadályozta (volna) meg a versenyt a személyre szabott feltételekkel.

Csák azt is emlegeti, hogy a költségvetésüket a rezsikompenzáción túl még 20 százalékkal megemelte, de azt elfelejti hozzátenni, hogy ennek a nagy része a közoktatásban működő Konzervatórium tanárainak béremelésére ment el, továbbá a kecskeméti Kodály Intézet felújítására – egy kb. 25 százalékos inflációt hozó évben. Visszatérő panasz az oktatói munka minőségének alacsony színvonala, aminek egyik vonatkozására múltkor kitértem: a többi hazai művészképző intézmény a nemzetközi rangsorokban mérhetetlen, egyedül a Zeneakadémia van a legjobb 100 között. Sőt a napokban egy nem váratlan szövetségest is kapott a miniszter, mert a friss Kossuth-díjas Vashegyi György (aki melleleg ugyanott docens) így ostromozza a képzést: „Rengeteg ifjú tehetség, illetve a szülője gondolja, hogy »a Zeneakadémia már nem az igazi«, ezért azt fontolgatja, hogy inkább külföldre megy vagy küldi a gyereket zenét tanulni. A Nemzeti Filharmonikusoknál a zenekari próbajátékokon részt vevők szakmai színvonala olyannyira vegyes, hogy előfordult, negyvenvalahány jelentkező közül végül egyetlen elsőhegedűst sem tudtunk felvenni. A sikeres próbajátékokon pedig fehéren-feketén kiderült, hogy az utolsó fordulóra bejutó, általában 25–35 éves zenészek kilencven százaléka már biztosan nem itthon végezte a mesterszakot.”⁷

Ehhez képest a *Magyar Narancs* tudósítása szerint a QS rangsorában „a Zeneakadémia az újonnan bevezetett, szűkebb szempontú zenei kategóriában egyébként 15. helyezést ért el (...) és maga mögé utasított olyan rangos intézményeket, mint a lipcsei és a berlini zenei egyetemek, a londoni King’s College, a salzburgi Mozarteum, valamint más kelet-közép-európai zeneakadémiák.”⁸ Vashegyi és a mögötte álló miniszter szándéka nyilvánvaló: a mindent elfoglalni törekvő tehetetlenségi erő célját megvalósítani. Mert, és most idézzük Vashegyit az interjúból: „mit mondjunk azokról, akik ismerik az igazságot, de pillanatnyi érdekből (...) tudatosan a hazugságot tűzik magasra emelt zászlajukra?”

Az ATV-interjú további részleteire, például hogy a Fazekas gyakorlóiskola-e (Csák szerint nem az), vagy hogy minden egyetemen van kancellár (mert nincsen), itt nem tudok kitérni, de zárásként betűhíven idecitolok a minisztertől egy nekem elsőre nehezen érthető úgymond amerikai mondást: „A talentumot, a tehetséget követi a pénz, nem pedig a pénz a talentumot.”⁹

Minden borul

Legutóbb említettem, hogy a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) mandátuma már jó hónapja lejárt, de még nincs információ az új tagok kinevezéséről. Azóta elterjedt a hír, hogy nemcsak megvannak a tagok (és az elnök), de gyökerestül átalakul a MAB szervezete, amely eddig egy 19 tagú plénumból, 9 szakmai bizottságból és más testületekből állt. Az új rendben a plénum egyfajta panelként működik, amely az egyes ügyekhez a paneltagok által megjelölt szakértőket rendel ki. Az elmúlt években a MAB jogosítványai és ezzel párhuzamosan a tekintélye csökkenően voltak, például a szakalapítások előzetes miniszteri szűrése vagy a Kossuth-díjas művészeknek a MAB-ot kikerülő professzori kinevezése

miatt.

A MAB plénumának 9 tagját a miniszter delegálja, ami akkor még indokolható volt, amikor az oktatók és hallgatók számát tekintve az egyetemek 80 százaléka állami fenntartásban volt, de ma, amikor mindössze négy egyetem maradt a minisztérium kezelésében, ez a túlsúly indokolhatatlan. Arra persze ne számítsunk, hogy ez megváltozik, hiszen ahhoz törvényt kellene módosítani, de a MAB saját szervezetének átalakításához még csak kormányrendelet sem kell. Ha az átalakulás valóban megtörténik, a MAB szigorúsága valószínűleg tovább enyhül, nemcsak a szakok vagy doktori iskolák, de például az egyetemi tanárok kinevezésében is. Akárhogy lesz is, az a tény, hogy a plénum mandátumának a lejártakor nem volt képes felállni az új testület, a minden téren tapasztalható előkészítetlenséget és kapkodást illusztrálja.

Nemcsak a MAB, de a pályázati rendszer is változni fog. Ami biztos: a kutatások támogatására fordítható 147 milliárdos összeg a tavalyihoz képest valóban jelentősen növekedett, de 2021-ben még 191 milliárdot osztottak szét.¹⁰ A „folyosói hírek” szerint az elbírálás rendjét radikálisan megváltoztatják. Az MTA Régészeti Bizottsága egy elkeseredett levelet körözött a napokban, amelyben felhívják a figyelmet, hogy a bölcsészettudományokban beláthatatlan következményei lehetnek a pályázati rendszer tervezett átalakításának: *„a javaslat szerint az OTKA pályázati kiírásokra beérkezett pályázatok a jövőben egy előzsűrízésen mennének keresztül, amely lényegében a vezető kutatóknak a tudományometriai adataik alapján történő rangsorolását jelentené”*. Ismeretes, hogy a Nobel-díjas Krausz Ferenc vezetésével működő Kutatási Kiválósági Tanács (KKT) feladata lett *„a kiválósági alapú kutatási támogatások rendszerének kialakítása (...) annak érdekében, hogy vonzó, kiszámítható, a nemzetközi színvonalú teljesítményt középpontba állító kutatói életpálya jöjjön létre Magyarországon”*.¹¹ A hazai tudós közösség már jó ideje lobbizott azért, hogy legyen egy nemzetközileg elfogadott „kutatási tanács” (*research council*), amely alá a teljes pályázati rendszer odatartozik, mert jelenleg az Akadémia és az állami irányítású kutatási hivatal (NKFIH) között oszlik meg a feladat. Emlékeztetek arra, hogy 2015-ig az OTKA (vagyis az Országos Tudományos Kutatási Alap, majd Alapprogramok) az MTA fejezetében, de önálló költségvetéssel és szervezettel jelent meg. Ekkor az MTA 2014-ig szolgáló elnöke az általa vezetett NKFIH alá tagozta be, amivel az OTKA elvesztette függetlenségét, még ha Pálinkás József nem szólt is bele a pályázati döntésekbe (szemben az ITM később erről is elhíresült miniszterével, Palkovics Lászlóval).¹²

Viszont sem az NKFIH, sem a KTT nem független a kormánytól, ezért kutatásfinanszírozó szervezatként nem lehetnek tagjai az európai tudománytámogatói, valamint kutatási szervezetnek, a *Science Europe*-nak, amelybe 29 országból 40 intézmény tartozik, közöttük a kutatói oldalról az ex-MTA kutatóhálózat („magyar” nevén: HUN-REN), valamint a valóban kormányfüggetlen MTA.¹³ A helyzet hasonló ahhoz, ahogy a kormány elszabotálta az Erasmus és Horizont programokba való visszacsatlakozást, mert nem hajlandó az alapítványi egyetemek kuratóriumaira vonatkozó szabályozást az Európai Bizottság követelményei szerint módosítani. A nagy garral bejelentett Pannon és HU-rizont (!) programok pedig, a megígért február végi eredményhirdetés dacára továbbra sem indultak el.¹⁴ A Klubrádió brüsszeli tudósítója szerint a kormány arra vár, hátha a júniusi EP-választáson számára kedvező eredmény születik, és akkor szeptemberre már meg is indulhatnak a diákok és a kutatók.¹⁵ Ha egyszer a többszörösen hiú reménynek szobrot állítanak, itt kiváló modellt találnának rá.

Öletrohamcsapatok az egyetemeken

A BME rektorválasztási ügyének tárgyalását azon a ponton kellett megszakítanunk, amikor a KIM elküldte szűkre szabott pályázati feltételeit az egyetemnek.¹⁶ Miután a szenátus nagy többséggel megszavazta a pályázati kiírás feltételeinek a módosítását úgy, hogy ne csak egyetlen szakterület művelőjének legyen esélye, a fenntartó (a tavalyi előzmények ismeretében számomra váratlanul) szó nélkül elfogadta a javaslatukat, és június végi döntéssel meghirdette a rektori pályázatot (ez alkalommal nyelvtani hibák nélkül).¹⁷ Ha szűken is, az eljárás időben még éppenhogy lebonyolítható, hiszen a jelölteknek a szenátusi döntés előtt még be kell mutatkozniuk az egyetem nyolc karán, és nyilvános vitát is folytatnak egymással

- miközben folynak a szenátusi választások is, de az új rektort még a most hivatalban lévő régi szenátus választja meg.**18**

A BME-nek még van kancellárja, de nem mondhatjuk, hogy nagy szerencséje lett volna velük. Épp most elevenítették fel a kettővel ezelőtti kancellárjuk, Barta-Eke Gyula korrupciós ügyét,**19** az őt követő és nem túl népszerű Kotán Attilától pedig igen nehezen sikerült megválniuk. Kotán, mint ismeretes, a Zeneakadémiára került bő egy éve, és ottani tevékenységét sem övezte általános elismerés. Mindamelllett Csák János, akinek a bizalma Kotánban nemhogy töretlen, de kiváló kancellárnak tartja, maga mellé vette a KIM-be „*kiemelt feladatra a Neumann János programban*”.**20** Ha jól meggondolom, a HUN-REN öszvérvnévre keresztelt kutatóhálózat Központnak nevezett adminisztrációs részlegében, ahol havonta változnak a főszereplők (márciusban épp a Zeneakadémiáról igazoltak új kommunikációs vezetőt), már jó ideje nincsen gazdasági igazgató. Ha Csáknak ez a fülébe jut, akkor esetleg bezárulhat a kör: Kotán, aki valaha Pálinkás kinevezettjeként az MTA gazdasági igazgatójaként működött, most ismét ugyanannak a kutatóhálózatnak lehet a pénzügyi vezetője. Aminek persze nem biztos, hogy ott mindenki örülni fog...

Mielőtt a Közszolgálati Egyetem (NKE) első látásra hagymázás tanárképzési terveiről szót ejtenék, hadd mutassak rá egy időrendbe helyezett folyamatra, amely némi támpontot adhat a továbbiakra nézve. A *Kommentár* folyóirat tavalyi 4. számában jelent meg a magát alkotmányjogászként aposztrofáló és korábban a Migrációkutató Intézetet főigazgató, majd onnan üstökösként emelkedő Orbán Balázs, a Mathias Corvinus Collegium (MCC) elnöke, az NKE tanácsadó testületének a vezetője, a király személye körüli miniszter, akarom mondani, a miniszterelnök politikai igazgatója tollából egy terjedelmes, csaknem 50 ezer karakternyi (kb. három *ÉS*-lapnyi) cikk *Visszavezetni az oktatást konzervatív gyökereihez* cím alatt.**21** Idén januárban azután az MCC vezető oktatásügyi szakértője, Setényi János jelentkezett a konzervatív oktatásról szóló elaborátummal és programmal,**22** majd március 19-én bejelentették, hogy az NKE tanárképző kart indít, a tanárképzés szakterületétől eddig érintetlen Veszelszki Ágnes mint „*a tanárképzés elindításáért felelős rektori megbízott*” irányításával.**23** (Itt nem érdemes felvetni, hogy a készülő bölcsészközpontú képzés mennyire fogja orvosolni a legfájóbb természettudományi tanárihiányt.)

Az összefüggés nyilvánvaló: a minimum 500 milliárdnyi közpénzből (!) finanszírozott magánalapítvány**24** vezetője felfedezte, hogy nem elég az MCC úgynevezett tehetséggondozó programjait futtatni, hanem olyan tanárokat is kell képezni, akiknek kellő hivatástudata lesz, hogy az ún. konzervatív gondolkodásmódba beavassák jövődiákjaikat: így az MCC közvetlenül beléphet a felsőoktatásba. Mindezt egy polihisztorként is feltűnő politikus eltervezi, egy oktatáskutató megideologizálja és egy kommunikáció- és médiakutató (az MCC-t és az NKE-t ismerve korlátlan pénzeszközökből) megvalósítja - hiszen egy villámtörvény jóvoltából máris folyik a környékbeli házak kisajátítása, tekintet nélkül arra, hogy az ott lakóknak nincs hova költözniük.**25**

A kar jövő szeptemberben elkezd a képzést, a várható háromszoros fizetésért nyilván könnyen találnak kiváló oktatókat is, mondjuk a kiéheztetett ELTE-ről, bár ha meghallják, ki lesz a főnökük, nem tudom, a lelkesedésük töretlen marad-e. Ugyanis úgy hírlík, Takaró Mihályt nézték ki alapító szaktanácsadónak, de az is lehet, hogy a tanárképző központ igazgatója lesz.**26** Akik az új intézményt grümdolják, nem is tagadják, hogy elitképzés a céljuk.**27** Szíves figyelmükbe csak azt az előadást ajánlanám, amelyet L. Ritók Nóra tartott egy hete a Széchenyi-émlékbeszéd sorában, s amelynek a szövege múlt pénteken jelent meg e lapban**28** (*Hol a felelősség?*, 2024/15., ápr. 12.).

*

De hogy egy jó hírrel végezzem: Pál Csaba és Stipsicz András is elnyerte az Európai Kutatási Tanács (ERC) legrangosabb pályázatát,**29** ami csak azért érdekes, mert utóbbi annak a Rényi Intézetnek az igazgatója, amelyben ez a sokadik ilyen siker, de amelytől egy tavalyi döntéssel elvonták az idei költségvetésük egy jelentős részét, mert úgy ítélték meg, nem teljesítenek eléggé magas szinten.**30**

Erről nekem egy másik amerikai mondás jut az eszembe: *First rate minds hire first rate minds, second rate*

minds hire third rate minds. Ami nagyjából így szól magyarul: *Elsőrendű elmék elsőrendű elméket alkalmaznak, másodrendű elmék harmadrangúakat.*

1 <https://www.es.hu/szerzo/65449/kenesei-istvan>

2 <https://www.youtube.com/watch?v=uB7C6e2WAjM>

3 <https://www.es.hu/cikk/2024-03-22/kenesei-istvan/kakofonia-a-zurzarban.html>

4

<https://index.hu/kultur/2024/03/20/keszulo-kulturalis-torveny-totalis-kozpontositas-agazati-intezmenyrendszer/>

5

<https://index.hu/kultur/2024/04/03/kulturalis-feladatellatasrol-szolo-torveny-kozpontositas-csak-janos-nemzeti-kulturalis-tanacs/>

6 <https://www.es.hu/cikk/2023-09-29/kenesei-istvan/tilt-tur-tamogat.html>

A részletekért ld.:

<https://index.hu/kultur/2023/06/06/eloado-muveszeti-szervezetek-tamogatasa-2023-magyar-teatrumi-tarsasag-fuggetlenek/>

7

<https://mandiner.hu/belfold/2024/04/zeneakademiaugy-egyesek-tudatosan-a-hazugsagot-tuzik-zaszlajukra-vashegyi-gyorgy-korabbi-mma-elnok-a-mandinernek>

8

<https://magyarnarancs.hu/belpol/csak-janos-siralmasnak-nevezte-a-teljesitmenyet-megis-a-zeneakademia-az-egyetlen-magyar-egyetem-a-qs-rangsorban-267133>

A Zeneakadémia közleménye ennél részletesebb:

<https://lfze.hu/hirek/javitott-nemzetkozi-helyezesen-a-zeneakademia-a-hazai-egyetemek-kozott-az-egyetlen-az-első-százban-125944>

9 Csák János legfrissebb interjújára már nem tudunk reagálni itt, pedig a riporter megkérdezhetette volna tőle, hogy például az állami egyetemek miért nem kaphatják meg ugyanazokat a feltételeket és finanszírozási rendet, mint az alapítványiak. De azt is megtudtuk, hogy az Erasmus és Horizon programokból azért zárták ki a magyar (de csak az alapítványi!) egyetemeket, mert „félnek a versenytől.” [Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter - Infostart.hu](https://www.infostart.hu/csak-janos-kulturaert-es-innovacioert-felelos-miniszter)

10 <https://nkfih.gov.hu/hivatalrol/online-sajto/147-milliard-forint-kutatasra-innovaciora;>

<https://nkfih.gov.hu/hivatalrol/kfi-szakpolitika/kfi-versenypalyazati>

11

<https://nkfih.gov.hu/hivatalrol/hivatal-hirei/krausz-ferenc-reszvetelelevel-megalakult-a-kutatasi-kivalosagi-tanacs>

12 <https://www.es.hu/cikk/2020-10-02/kenesei-istvan/level-a-miniszterhez.html>

13 <https://scienceeurope.org/>

14 <https://www.es.hu/cikk/2024-01-19/kenesei-istvan/a-pannon-puma-ugrani-keszul.html>

15

<https://www.klubradio.hu/adasok/nem-szivesen-allnak-szoba-a-magyar-kutatokkal-kulfoldon-a-kerdeses-finanszirozas-miatt-143352>

16 <https://www.es.hu/cikk/2024-03-22/kenesei-istvan/kakofonia-a-zurzarban.html>

17 <https://kozszolgallas.ksz.gov.hu/JobAd/Info/55666>

18 „A legutóbbi rektorválasztáskor lényegesen több idő volt a véleményezésre és az egész folyamatra, most a pályázási időszak ki van centizve.” – mondta Aszódi Attila dékán.

<https://index.hu/belfold/2024/04/10/bme-rektorvalasztas-czigany-tibor-kulturalis-es-innovacios-miniszterium-felsooktatas/>

19

<https://24.hu/kozelet/2024/04/09/varga-mihaly-penzugyminiszterium-volt-helyettes-allamtitkar-karsai-tamas-palkovics-laszlo-barta-eke-gyula-korrupcio-eu-palyazat-kenopenz-vesztegetes-borton-vadirat/>

- 20**
<https://telex.hu/kult/2024/03/28/tavozik-a-zeneakademia-kancellarja-kotan-attila-kiemelt-miniszteri-feladat>
- 21** <http://www.kommentar.info.hu/cikk/2023/4/visszavezetni-az-oktatast-konzervativ-gyokereihez>. Szerencsére van, aki szakértőként tud vitába szállni e nézetekkel, ld. Radó Péter írását: https://www.tani-tani.info/a_konzervativ_oktatastudomany_vedelmeben
- 22** <https://tanulaskutatointezet.hu/hir/mi-a-konzervativ-oktatas>
- 23**
<https://www.uni-nke.hu/hirek/2024/03/19/tanarkepzo-kart-indit-a-nemzeti-kozszojalati-egyetem>; <https://index.hu/belfold/2024/03/29/nemzeti-kozszojalati-egyetem-tanarkepzes-atalakitas-elte-pedagogusok-szakszervezete/?token=9784db2ec166e234892498218900da10> Veszelszki munkásságát ld. itt: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10022812&view=simpleList>
- 24**
<https://telex.hu/komplex/2023/06/19/mcc-ideologiamentes-elitkepzes-a-kulturalis-hegemoniaepites-arnyek-aban>;
<https://telex.hu/komplex/2023/06/21/szazmilliardos-nagysagrendu-oroszagos-ingatlanbirodalmat-epit-ki-az-mcc>
- 25**
https://frisshirek.hu/hirek/ai-cikkek/2024/04/10/Nemzeti_Kozszolgalati_Egyetem_reagal_a_jozsefvarosi_berl akasok_allamositasara
- 26** Dékán nem lehet, mert hiába tervezte ő a NAT teljes magyarságtudományi részét, tudományos fokozata nincsen. Viszont a tanárképző központ vezetését a törvény szerint (ma) minden egyetemen a BM hagyja jóvá. https://hvg.hu/kultura/20210728_A_Nat_utan_a_tanarkepzeset_is_Takaro_Mihaly_vezenyletevel_alakitj ak_at
- Lapzárta után derült ki, hogy április 2-án a szokásos éjszakai Semjén-akcióval benyújtottak egy szokásos salátatörvényt „az oktatási, családügyi, kulturális tárgyú és kapcsolódó törvények módosításáról”, amelyben elrejtették az NKE rendkívüli felhatalmazását, hogy a tanárképzésben bármit művelhessen. Hosszú lenne minden felháborító kitévelt idézni belőle, de például náluk a félállású is egész állásúnak számít majd, a szabályoktól eltérő képzési és kimeneti követelményeket határozhat meg, továbbá „az oktatási hivatal a képzés indítását, valamint az eltérő követelményeket a (MAB) szakvéleményének beszerzése nélkül, az Egyetem kérelmében foglaltak szerint nyilvántartásba veszi.” Megszülték a „rendkívüli és meghatalmazott egyetem” fogalmát, gratulálunk!
- https://www.parlament.hu/web/guest/folyamatban-levo-torvenyjavaslatok?p_p_id=hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_auth=uBk1aiPc&hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcplsql%2Fogy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D42%26p_izon%3D8005
- 27**
<https://telex.hu/direkt36/2024/04/04/kiszivarogtak-az-mcc-luxuskoltesei-a-100-millios-teli-tabortol-a-kirivon-draga-fogadasokig>
- 28** <https://www.es.hu/cikk/2024-04-12/l-ritok-nora/hol-a-felelosseg-.html>
- 29**
https://mta.hu/mta_hirei/stipsicz-andras-es-pal-csaba-akademikusok-elnyertek-az-europai-kutatasi-tanacs-advanced-grantjet-113631
- 30** <https://www.es.hu/cikk/2023-11-10/kenesei-istvan/regi-tortenetek-uj-fenyben.html>